

Visitekaartje

U kent ongetwijfeld het verhaal: Marokkanen slachten geiten op hun balkon, Surinamers sleutelen aan auto's voor hun deur, Turken gooien rommel in hun tuin en de stoep van autochtone Nederlanders is altijd schoon. Ziedaar enkele contrasten in wooncultuur in de multiculturele samenleving. Natuurlijk zijn dit stereotypen, om niet te spreken van verzinsels. Want de Marokkaan die een geit slachtte op het balkon is ondanks intensieve speurtochten van journalisten en wetenschappers niet gevonden. Maar de beelden zijn niet zonder betekenis. Zo heeft het jaren geduurd voordat het bij mij begon te dagen dat je in Nederland – in de woorden van een mij bekende groenteboerin - wel vuil onder je nagels mocht hebben, maar dat de stoep wel schoon moest zijn. En dat gold niet alleen voor de stoep, realiseerde ik me weer na enige tijd. Want even belangrijk is de kwestie of de tuin verzorgd is, de auto schoon en de gordijnen proper. Voor nieuwkomers vormt deze uiterlijke entourage het visitekaartje in de buurt. Gaat het hier mis, dan loopt het met de aansluiting in de buurt ook mis. Vooral buitenlanders van buiten Europa onderschatten deze vaderlandse behoefte aan uiterlijk conformisme. Rudi Kousbroek noemde Nederland eens een bewoond gordijn, doelend op de gewoonte om zich op vaste tijden – vaak buiten kantooruren - af te schermen van de buitenwereld. Maar achter de ogenschijnlijk gesloten gordijnen wordt elke nieuwkomer glurenderwijs de maat genomen. En via een altijd aanwezige netwerk van bevriende burens wordt die informatie doorgegeven. Waarschijnlijk is roddelen de enige buurtactiviteit die gezamenlijk wordt gedaan. De buurt is dus sociaal verbrokken. De gevierde individualisering, het toenemend aantal verhuizingen en het absorberende arbeidsleven versterkt de losheid van bindingen. Voor de meeste werkenden is de buurt een uitvalsbasis of een slaapplek (wat gezinnen zijn voor kinderen), en het buurtleven is vooral van betekenis voor niet-werkende moeders, kleine kinderen, zieken, bejaarden en dergelijke minder mobiele categorieën mensen. Om deze voor de hand liggende redenen is het onbegrijpelijk dat woningbouwcorporaties, politieke partijen en andere lokale actoren de oplossing van maatschappelijke vraagstukken zoeken in de buurt. Want de achilleshiel van de oplossingen wordt gevormd door het leerstuk van “gezamenlijkheid”. Voor zover er gezamenlijkheid is, is die beperkt, tijdelijk en wisselend. Daarom is de wens om de wooncultuur in de buurt te homogeniseren, een kleffe sociale wijkgemeenschap te vormen en op die manier sociale cohesie in de wijk te realiseren gedoemd grandioos te mislukken. Alles samen doen? Met iedereen? Vergeet het!

Ruben Gowricharn